

Rotary club

ROTARY-KLUBOVI se brzo šire po svem svijetu. Već je g. 1928, postojalo 2641 tih klubova i to u Sjedinjenim državama 2088, Kanadi 85, Engleskoj 254 i 214 po ostalom svijetu (38 narodnosti). Prvi je ovakav klub osnovao Pavao P. Harris, od-vjetnik, s 3 svoja druga u Chicagu 23. veljače 1905. (drugi g. 1908. u San Franciscu). Za 10 godina porastao je broj članova od 4 na 15 tisuća, a kroz 23 godine na 132 tisuće. Klubovi su se raširili najprije u Sjedinjenim državama, zatim na Filipinskim otocima, u Porto Rico, Kubi, Haitiju, Mexicu, Panami, Urugvajju, Argentini, u Kini, Norveškoj, britskoj Indiji, Španiji, Francuskoj, Danskoj, Australiji, Novoj Zelandiji, Peru, južnoj Africi, Japanu, Nizozemskoj, Brasilu te Njemačkoj. Englez J. Henderson otvorio je g. 1932. vi Milanu prvi Rotary Club u Italiji. Nakon 6 godina bilo je u Italiji 19 klubova. I u Jugoslaviji postoji nekoliko tih klubova.

Što su Rotary-klubovi? Mogu li katolici u nje stupiti?

1. Rotary i masonstvo.

»Civiltà cattolica« donijela je g. 1928.¹ dva odu'lja članka, u kojima iznosi ove četiri stvari: 1. Masoni su osnovali Rotary; 2. u mnogim zemljama Rotary podržava s masonstvom najbolje odnošaje; 3. u nekim zemljama nastupili sasvim neprijateljski protiv katoličke Crkve i 4. rotarski moral je suvrstica masonskoga lajičkog morala. Na to su talijanski Rotary ustali na svom sastanku 2. siječnja 1929. i u svom službenom glasilu »II Rotary« pozvali čak na meksički »Glasnik presv. Srca Isusova — El Mensajero del Corazon de Jesus«, koji da je g. 1925. donio protivne dokaze. »Civiltà cattolica« je na to odgovorila u svom broju od 16. veljače 1929. ovo: Istina, spomenuti »Glasnik« donosi 8 svjedožbi klerika i lajka katoličkih, anglo-američkih u prilog Rotaryja g. 1925. u studentskom broju, ali je Joaquin Cardoso S. 1. u veljačkom broju 1926. objelodanio u istom »Glasniku« kao njegov urednik posebni članak »Otra vez la question de los Rotarios« i stvar razbistrio. On je naime u kolovozu 1925, u »Mensajero« pisao o Rotarima i nazvao ih »una franc-masoneria nueva«. To je Rotare uznemirilo i gg. Ignacije Armida i Franjo Coudourier su došli u uredništvo, donijeli 8 svjedodžbi i tražili, da »Mensajero« to objelodani. Cardoso je tada bio otišao s hodočašćem u Rim, pa je njegov zamjenik zadovoljio želju spomenute gospode. Cardoso je vrativši se doma opet iznio svoje sumnje i dokaze, i Rotari su zašutjeli. Rotari u Italiji ne će da budu u vezi ili ovisnosti s framasunima, jer je moćni Mussolini zabranio framazunstvo. G. 1928, je En-

¹ 16. lipnja i 21. srpnja.

ROTARY CLUB

glez Stanley Leverton pohodio Rotary-klubove po Italiji, te je iste godine iznio svoj izvještaj u »The Rotary Wheel«, službenom glasniku britanskih Rotara. On veli i ovo: »Regbi da Rotary u Italiji ne vuče s nama istu lađu. No ima i razloga, da bude tako.« Lukavost im tu određuje pravac. Ali to ne dokazuje, da Rotary-klubovi nemaju veza i odnošaja s framazunstvom. Evo samo nekoliko zanimljivih činjenica!

Pariski je katolički list »La Croix« donio,² da je Harris, osnivač rotarskva, bio framasun; isto i njegovi prvi drugovi; pače prvi su rotarski sastanci bili framasunski. Još više! Vrhovni su upravitelji međunarodnog Rotaryja osobe, iza kojih masonstvo gospodari i širi masonski duri. Ovo otvoreno pisanje uglednog lista nije nitko uspješno oborio. »Civiltà cattolica«³ dodaje: »S druge strane znamo i to, da su masoni barem nekoji generalni predsjednici i glavni upravitelji.«

»Wiener Freimauer - Zeitung« u jednoj svesci g. 1928, iznijela je ovu činjenicu: »Američka je masonerija izmislila razne organizacije, koje stoje u upravnoj ili nepravnoj ovisnosti od framasunstva; te su organizacije za: mladiće, djevojke, žene, ljude svih slojeva. Za ljude se osnivaju »klubovi« raznih tipova.« »Bulletin« međunarodnog masonskog udruženja u Genevi veli u lipanjskom broju 1923., da su »klubovi« dodatak »lože«, i da moraju prihvatiti 10 tačaka bratinstva« prema odredbi godišnje skupštine 1923. Za Italiju stoji u rimskom časopisu »Rasscogna massonica«, da je j. 1923. američka loža unijela i osnovala u Italiji omladinsko udruženje »Order of De Molay«.

Framasun Robert A. Greenfield priznao je 20. prosinca 1927. H svom spisu »Vjersko pitanje u Meksiku« (New - York), da se rramasunstvo služi s poznatom protestantskom organizacijom ; Y. M. C. A.« i Rotarskim klubovima u Meksiku i drugim krajevima latinske Amerike. Slično⁴ veli »Alpina«, središnji organ fraaasunstva u Švicarskoj, da su framasuni u rotarskim klubovima brojno zastupani, te primjećuje: »To je uostalom i shvatljivo«, kad se uoče rotarska načela.

I framasunski službeni časopis u Madridu »Boletin oficial y Revista masonica del Grande Oriente Espanol«⁶ piše: »Nema mnogo vremena, što je masonerija otvorila svoja vrata Dr. V. Davili, predsjedniku venezuelskog Rotary. Milo nam je bilo, kad emo čuli, da su framasuni osnovali ovaj važni klub i da su ostali kao starija braća prema Kotarima, te da tolike dodirne tačke postoje između jedne i druge ustanove.« Svibanjski broj 1928. bečkog glasila »Wiener Freimaurer Zeitung« donosi, da u Londonu postoji čak posebna loža, koja je rezervirana samo za članove Rotare.

² 15. travnja 1925.

³ 21. srpnja 1928.

¹ 30. travnja 1927.

³ 11. siječnja 1928.

Rotary-klubovi boje se u nekim zemljama svoga srodstva s framazunstvom, te se rado dadu fotografirati skupa s katol. svećenicima i to onda šire. Tako čine u Italiji, kako veli »Civiltà cattolica«.⁰ G. 1927. donijele su španjolske novine, da je šezdeseti rotarski distrikt održao u svibnju svoj kongres u Barceloni i otvorio ga s pjevanjem »Veni Creator«. Madridski je »El siglo futuro to razbistrio: Kad je održan banket na svršetku toga kongresa i to u jednom restaurantu u Monserratu, kongresisti su pohodili ondje glasovito svetište. Tada su nekoje gospođe, rodbina i pratnja kongresista, zapjevale Salve »a la casita«.

Prijatelji Rotara iznose, da je g. 1927. Mister Harr Rogers, predsjednik međunarodnog Rotaryja i framasun, izjavio, kako framazunstvo ne utječe na rotarstvo. No to je isto, kao da upitamo krčmara, je li njegovo vino dobro.⁸

2. Rotarski i framsstmski moral.

Rotarski je osnivač Harris kazao: »Naša ustanova isključuje svaki Credo, veliča djela, otvorena je protestantima, katolicima, Zidovima, kršćanima, budistima.«⁷ H. Dous dodaje: »Rotarski moral nema narodnosti, nema vjere, ne pripada nijednoj stranci; on je začudno i stoički neutralan. K tome je on općenit, pa se zato Rotary može i širiti i postati međunarodnom akcijom.«¹⁰

Rotary ima svoj dekalcg »Rotary Code of Ethic«. Tekst glasi:

1. Moram smatrati svoj stalež časnim, ukoliko mi pruža prigodu te mogu služiti društvu.

2. Moram sebe usavršiti, povećati svoju sposobnost i raširiti krug svoje službe i tako činom pokazati, da se uzdam u temeljno rotarsko načelo: »Tko bolje služi, više se okoristi.«

3. Moram biti čovjek poslova i željan uspjeha; ali nadasve pošten čovjek, koji ne hlepi ni za kakvom dobiti, što se ne upire na najveću pravednost i moralnost.

4. Moram biti uvjeren, da izmjena moje trgovine kao i mojih ideja i usluga, što idu za dobiti, valja da bude legitimna i moralna, te se tako okoriste svi oni, koji su interesirani u toj izmjeni.

5. Moram upotrijebiti svu snagu, da pridignem položaj, u kome se nalazim, i uredim @voje poslove tako, te svi iz istog staleža primaju, da je korisno, rasborito i potrebno, ako se natječu s mojim primjerom.

6. Moram urediti svoje poslove tako te uzmognem pokazati savršesu posdužibu, jednaku i pače veću negoli je u mog konkurenta. U sumilji valja da povećam svoju poslužbu navise negoli je moja stroga dužnost i obveza.

⁰ 2i. srpnja 1928., str. 101.

⁷ 12. travnja 1928.

⁸ Razon y Fe, 10. ibtopada 1927.

⁹ Cir. Razon y Fe, 25. rujna 1927.

¹⁰ Cfr. Independence Beige, 9. lipnja 1927.

ROTARY CLUB

7. Moram biti uvjeren, da su profesionaliste ili poslovnom čovjeku prijatelji jedna od prvih koristi, a dobit, koju stičemo pomoću prijateljstva, da je sasvim dopuštena i prikladna.

8. Moram držati sigurnim, da između pravih prijatelja ne smiju postojati međusobne izlike, te, tko iskoristi ma rio prijateljevo pouzdanje, rada protiv duha i protiv kodeksa rotarskog morala.

9. Moram držati, da nije ni zakonito ni dopušteno, ako se okoristimo stalnim socijalnim položajem, u kojem se drugi ne nalaze; niti je dopušteno okoristiti se stalnim zgodama sumljivog morala, od koga drugi zaziru.

10. Ne smijem smatrati, da sam uže privezan uz brata Kotara negoli ma uz kojeg drugog člana ljudskog društva; duh je naime rotarski duh saradnje a ne konkurencije. Provincijalizmu ne može biti mjesta u ustanovi, kakova je Rotary. Rotari tvrde, da se ljudska prava ne stežu na Rotary Club a ego obuhvaćaju sve čovječanstvo. Razlozi, zašto je netko član Rotaryja, nalaze se u uzvišenim ciljevima; odgoj svih ljudi i svih ustanova.

11. Napokon smo uvjereni o univerzalnosti onoga zlatnog načela; »Učinite drugima ono, što biste željeli, da drugi vama učine«, i tvrdimo, da ljudska zajednica ne će sve dotle biti usko povezana, dok svi ljudi ne budu imali zgodu da jednako uživaju od prirodnoga zemaljskog bogatstva.

Na prvi pogled ova načela vrlo idealno zvuče. Ali sjetimo se, da sve to visi u zraku, jer nema nikakova temelja, dogmatike, ma kojem bi se osnivala, te prema tome niti kakove prave sankcije. Lako je onda zamisliti, kako će s tim načelima biti u praksi! Napose bismo istaknuli ovo:

Prvo: plod ne pada daleko od stabla. Ako ovaj moral poređimo s moralnim načelima iz Code Maçonique-a, opaziti ćemo, da je to naličje iste dekoracije. N. pr. prva zapovijed rotarskog morala odgovara ovoj iramasunskoj: Ako se stidiš svog staleža, to je oholost (Si tu rougis de ton état, c' est orgueil); druga je slična iramasunskoj kao jaje jajetu. U Code Maçonique glasi: Rapporteur tout a l' utilité de tes frères, c' est travailler pour toi-même). Drugo slijedi iz prvoga: Rotarski moral ne shvaća moralni život, kako to činimo mi kršćani i spiritualiste. Rotarima je temelj u moralu čisti individualni utilitarizam. To doduše prikrivaju formulom praznoga humanitarnog idealizma, koja veli kao i formula »Masonske kodeksa: »Tko bolje služi, ima više koristi.«

Rotari su g. 1923. na svom općem sastanku u St. Louis u ovo proglasili životnom svojom filozofijom: »Rotary je u svom temelju nova životna filozofija, koja teži da poravna vječni konflikt, koji postoji između želje za vlastitom dobiti i dužnosti i dosljedno nagona da služi iskrnjemu. Ova filozofija jest filozofija službe: Dati od sebe prije negoli i misliš na se, a njoj je temelj ono čudoredno načelo: Tko bo-

¹¹ Cfr., *Civiltà cattolica*, 21, srpnja 1928, str. 102.

Ije služi, ima više koristi.« Isti je sastanak i to odlučio, da svi Rotari moraju prihvatiti »tu rotarsku filozofiju službe a bez tajne zakletve, bez dogme i vjere, nego svak na svoj način.«¹²

Nekoje su rotarske zapovijedi očevidno naopake. Tako 4. zapovijed postavlja za konačni cilj trgovačkog ćudoređa korist, a taj se svodi na vlastiti profit. I to pravilo ne vrijedi samo za materijalne poslove nego i za svaku drugu trgovinu intelektualnu, socijalnu ili religioznu, kako je to priznao i predsjednik rotarskoga kongresa u Ostendi g. 1927. Nadalje članak 7. veli, da je dobit stečena pomoću prijatelja nesarno dopuštena i poštena nego nadasve moralna. Očevidno su Rotari izgubili smisao za moral. Rotarizam u svom 10. članku prisvaja zadatak odgajati ljude i sve ljudske ustanove, kao da je s neba dobio općenitu misiju te ponesu u svijet novu riječ o savršenosti, koje ljudi doslije nijesu poznavali. Rotarstvo propovijeda, da veza u socijalnom životu nije načelo auktoriteta i pravednosti nego neka jednakost prava, za koje se zapravo ne zna ni što je ni dokle seže.¹³

Rotari ispovijedaju dogmatsku toleranciju; sve su mu vjere jednake. To je protiv kršćanske nauke. Mi po toj nauci razlikujemo dvije tolerancije: praktičnu (građansku) i dogmatsku (vjerske nauke). Po prvoj poštivamo osobe, iako se ne slažu s našim načelima, ili kako je govorio sv. Augustin: *Occide errorem, non errantem!* A masonska i rotarska dogmatska tolerancija uče, da su sve vjere jednake, i da se na njih ne treba ni obzirati; one poznaju samo svoju vjeru i svoj moral: humanitet i masonsko bratstvo. Framazun Albert Lantoine¹⁴ priznaje: »Masonska se vjera razlikuje od svih drugih vjera u tome, što se osniva na toleranciji i to neumoljivo poradi svojih načela. Jer tko priznaje, da neprestano traži istinu, ne može kazati, da posjeduje istinu, pa se ne može podvrći nijednoj dogmi.« Ovo je očevidna apostazija od prave vjere, od kršćanstva, od Boga. Tu apostaziju uvodi framazunstvo svojim stavom, a u tom ga pomaže i rotarstvo.

3. Crkva i Rotary.

Španjolski nadbiskupi, okupljeni oko kardinala Segura y Saenza u Toledu, osudili su 23. I. 1929. Rotare te su naveli i razloge tog postupka: »Biskupi su već dugo vremena zabrinuti«, vele oni, »što se u Španiji neke ustanove neutralnoga karaktera šire među katolicima, te su na svojim sastancima vijećali, koja bi sredstva upotrijebili, da spriječe pogibelj. Naša je sveta dužnost, da prema kanonu 336., paragrafu 2., »bdijemo, te se u kleru i puku očuva čistoća vjere i ćudoređa«, pa stoga smatramo potrebnim, da sve

¹² Cl. 11. — cfr. *Civ. catt.*, 1. c. 103.

¹³ *Bulletin, Organe officiel de l' Association Mac. Internationale*, Genève 1923, p. 139.

vjernike upozorimo na točno vršenje kanona 684. kanonskoga prava, koji veli: »Hvale su vrijedni oni vjernici, koji se pridruže udruženjima, što ih je Crkva ustanovila ili barem odobrila; ali neka pazе, da se ne upišu u udruženja tajna, osuđena, zavodljiva, buntovna, sumijiva ili takova, koja nastoje da izmaknu zakonitom nadzoru Crkve.« Udruženje zvano »International Rotary Club«, a među nama poznato pod imenom »Rotarios«, koje su nekoji biskupi naši već osudili, ispovijeda apsolutni lajicizam, opći vjerski indiferentizam, te svojata moralno odgajanje pojedinaca i ljudskoga društva, a pri tome se nimalo ne obazire na našu sv. Majku Crkvu katoličku; »Lyc e u m« — Ženski španjolski klub ima pravila, koja proskribiraju svaku vjersku tendenciju; udruženje »Liga dobrote« pokazuje jednaki moral i jednako moralno odgajanje osobito dječaka pomoću istoga neutralnog i lajičkog morala. Sva ta društva pripadaju onim udruženjima, kojih se vjernici moraju čuvati prema spomenutom kanonu 684.

Ta udruženja pod izlikom trgovine, zabave, pedagogije, filantropije, internacionalnosti, neutralnosti, ali sve to lajički, jer se tobože »ne obaziru na vjeru«, ili su im sve vjere indiferentne, ipak ispovijedaju moral bez vjere, da postignu opći mir, i tako skrivaju negaciju pravog morala i prave vjere, koju hoće da zamijene s moralom i vjerom različitom od morala i vjere Isusa Krista. Rimski su Pape više puta osudili ovu vjersku neutralnost, osobito Leon XIII. u svojoj enciklici *Hum an um genus*, gdje veli: »Otvoraju vrata svakoj vjeri i tako uvode u duše veliku modernu zabludu vjerskog indiferentizma i jednakosti svih kulta. Samo je to krivo načelo kadro oboriti sve vjere, posebice katoličku, koja je jedina prava, pa je stoga teška nepravednost stavljati je u isti red s ostalim vjerama.«

Malo dana nakon ove osude izašla je i osuda sv. Stolice; Kongregacija »consistorialis« zabranila je 4. veljače 1929, svećenicima, da se upišu u rotarske klubove ili barem prisustvuju rotarskim sastancima.

Odluka glasi: *Ab hac s. Congregatione Consistoriali non pauci sacrorum Antistites, pro sua pastoralis officii religione, exquisierunt: An Ordinarii permittere possint clericis ut nomen dent Societatibus, hodiernis temporibus constitutis, quibus titulus »Rotary Club«, vel ut earumdem coetibus saltern intersint. Sacra autem haec Congregatio Consistorialis, re mature perpensa, respondendum censuit: Non expedire.*

4. Rotary-klubovi u Jugoslaviji.

Rotary-klub osnovan je u Zagrebu g. 1929. i održao je svoju prvu sjednicu 4. veljače u restauraciji City (Jurišićeva ulica). Veliki je zagrebački župan odobrio klubska pravila. Prvi su članovi bili: ing. Radovan Alaupović, dr. Franjo Hanaman, dr. Antun

Dražić, dr. Ivo Belin, Lav Kalda, ing. Jaro Dubšky, dr. Marko Kostrenčić, ing. Frank Viktor, dr. Stjepan Mlinarić, dr. Vladimir Leustek, f. Toni Schlegel, dr. Branko Šenoa, dr. Ivo Stern, Pavle Ostoić, Jovan Raić, dr. Branko Pliverić, dr. Aleksandar Šmit, Veliimir Vasić, Ilija Vurdelja, ing. M. Čalogović, dr. Edo Marković. Ukupno 21 član.

Ovaj se klub brzo preselio u hotel Esplanade i drži svoje sastanke svake sedmice. Već kroz 1929. je unišilo 55.447,40 d. Za korespondenciju imaju posebno lice s mjesečnom nagradom. Svi članovi imaju svoje značke, a predsjednik čekić. Nerijetko priređuju i svoje izlete, drže u hotelima Ladies Night. K sjednicama, u javnom dijelu, imaju pristupa i dva novinara: dr. Maixner od »Obzora« i Jutriša od »Novosti«.

Prva je uprava kluba bila: prof. dr. Hanaman (inače »brat« i »veliki časnik« Vel. lože Jugoslavija), predsjednik, dr. Branko Pliverić, podpredsjednik, Vladimir Leustek, tajnik, Pavle Ostoić, blagajnik, Edo Marković, obrednik (ceremonijar).

Na svršetku g. 1932. ovi su članovi zagrebačkog Rotary-kluba: ing. Alaupović Radovan, direktor Acetik d. d., ing. Aleksander Drago (za mlinarstvo), Auš Aleksander (za pivarstvo), Axelrad Mavro, dr. Bačić Ivo, sekretar I, hrv. štedionice, dr. Belin Ivan, tajnik zagrebačke burze, Bauer Marko, komesar u zavodu za osiguranje radnika, Brovet Krešimir, trgovac, ing. Čalogović Milan, prof. na tehniči, ing. Dubsky Jeromir, grad. inženjer, Frank Viktor, drvotražac, dr. Hanaman Frane, prof. na tehniči, Heinrich Otto, glavni ravnatelj tt. Travers d. d., ing. Horvat Viktor (za svratišta), dr. Leustek Vladimir, advokat, Marković Edo, direktor Jugoslavenske banke, dr. Marković Miljenko, tajnik Saveza novčanih osigur. zavoda, Meštović Ivan, umjetnik, dr. Mlinarić Stjepan (Đorđićeva ul. 2), dr. Mosković Armin, urednik »Novosti«, Musulin Stjepan, direktor gimnazije, Mutafelija Andrija (prodaja šešira), Ostoić Pavle, zastupnik Saveza britanskih trgovaca, dr. Pliverić Branko, generalni direktor I. hrv. štedionice, dr. Pliverić Vladimir, liječnik, dr. Poduje Josip, advokat, Puki Andrija, konzul Čehoslovačke republike, dr. Raić Jovan, prokurista Štand, Oil Comp., dr. Spišić Božidar (ortopedija), Srebre Egon, dr. Šenoa Branko, direktor Umjetn. akademije, dr. Šenoa Slaviša, prof. veterine, Sirca Stanko, dr. Šmit Aleksander, odvjetnik (za kriminalno pravo), ing. Šneller Mate, Tomljenović Dragan, trgovac boja, Vasić Veljko, knjižar, Vurdelja Ilija, trgovac, dr. Zoričić Milovan, komesar u Ruhrskom području.

Umrli, odnosno otpali ili se preselili iz Zagreba: Toni Schlegel, dr. A. Dražić, Ivo Stern, dr. Marko Kostrenčić, arh. Lav Kalda, dr. i prof. Edo Radošević, Krešimir Baranović (direktor zagrebačke opere), Stevan Hadži.

Sada postoje Rotary-klubovi u Splitu i Dubrovniku, na Sušaku, u Sarajevu, Osijeku i Varaždinu, Karlovcu i Vukovaru, Banja Luci i Novom Sadu, u Subotici, Beogradu, Pančevu i Skoplju,

ROTARY CLUB

Ljubljani i Mariboru. U tim mjestima postoje i framasunske lože.

U splitskom su Rotary-klubu ovi članovi: ing. Dane Matošić, dr. Lujo Rismondo, Slavko Radić, dr. Vjekoslav Maixner, dr. Edard Grgić, dr. Mihovil Abramić, dr. U. Stanger, Frano Aljinović, dr. Bonacci, advokat Stipčević, ing. Mardešić, A. Uvodić.

U Dubrovniku klub još nije formalno uređen. Dr. Vodojević i dr. Bubalon skrbe za daljne korake.

U Banja Luci pripadaju rotarskom klubu: Špiro Bocarić, dr. Stevo Malević, Antun Burda, ing. Josip Kovačević (gener. direktor u Teslićuj, ing. Lazar Marković, Makso Gjurković, dr. Todor Jeremić.

U Sarajevu je predsjednik kluba Nikola Berković, a pomažu ga A. Knez, Milan Jojkić, dr. Vojislav Bešarović.

Na Sušaku je predsjednik kluba Milan barun Turković, prof. Ivan Sveska tajnik, članovi su: Očigrija P. Nikola, dr. Viktor Ružić, Nikola Bolf, Milorad Smokvina.

U Varaždinu je predsjednik kluba dr. Ernest Krajarski, članovi su Alfred Leitner, Franjo Fragner i t. d.

U Osijeku su članovi kluba: dr. Milan pinterović, dr. Vjekoslav iengel, Dragan Hruš, Ruaolf Knežević, F. K. Schmidt, dr. Kaiser i t. ci.

U Subotici su duša kluba: dr. Schuiman i Conen; u Pančevu Jefta Spajić; u Novom Sađu Nikola Heller i V. Nenadović; u Skopiju Tasa Tasić i ing. Mihajlović.

U Karlovcu se ističu: ing. Jamnicki, dr. Radeke, Dragan Hruša i dr. A. Leitner; u Vukovaru Jovan Rogalić, Alfred Popp i Hinko Steine; u Mariboru je predsjednik dr. Shoty, tajnik ing. Dolenc, pomažu ih dr. Nikola Jurković i ing. Drač kao članovi.

Beogradski Rotary-klub je brojan, a glavni su mu članovi: dr. Tomićić (šef za spoljnu trgovinu), Josip Schulz, dr. Kujundžić, dr. Cuiić, Milan Marjanović (novinar), dr. M. Stojadinović,

I ljubljanski je klub jak; glavnije su ličnosti; dr. Kvejši, J. Kavčić, dr. Žirovnik, dr. Božić, Alfonz Lorger, M. Polić, dr. Mario Dobrila i t. d.

Ovdje, kako se vidi, nijesmo naveli imena svih članova u Rotaryju u Jugoslaviji, jer bi nas to predaleko odvelo.

5. Završetak.

»Hrvatska Straža« spomenula je na početku siječnja o. g. u polemici s »Jugoslavenskom Reči« o framazunstvu usput i to, da je rotarstvo u odnosu s framazunstvom. Na to je 25. siječnja predsjednik rotarskoga zagrebačkog kluba, odvjetnik dr. Jozo Poduje pohodio uredništvo »Hrvatske Straže« i izjavio, da rotarstvo nema nikakve veze ni javne ni tajne, izravne ni neizravne s masonerijom, Međutim, kako smo vidjeli, činjenica je; da su framasuni osnovali rotarstvo, da rotari u nekim zemljama nastupaju protivu- »ŽIVOT« Godište XIV. god, 1933, br. 4.

BILJEŠKE

katolički u uskoj vezi s framasunima. Pače uzevši sve u obzir doći ćemo do barem vrlo vjerovatnog zaključka, da je »Rotary« samo sredstvo za masonski prozelitizam, škola, koja ima da duhove pomalo preparira za »čistu« ideologiju. A već i stoga, što je Rotary društvo, u koje Crkva nema uvida, ne možemo ga katolicima nikako preporučiti pogotovu, kad za svećenike postoji čak i zabrana crkvena.

A. AMirević D, i.

::0

B I L J E Š K E > - 0

XX{

HRVATSKI STALEŽI I REDOVI ZA ISUSOVCE.

Tamo na početku godine 1693. šalju hrvatski staleži i redovi, izmučeni vječnim ratovanjem i vječnim ratnim tražbinama, bečkom dvoru svoje poslanike, da izrade oslobođenje od novih tereta. Poslanici bijahu hrvatski podban Stjepan Belačić i varaždinski podžupan Franjo Črnkoci. Teda negda vraćaju se poslanici iz Beča i na saboru kraljevine, držanom u Zagrebu 22. lipnja te godine, izvješćuju o svome radu i uspjehu donesavši dva dekreta, kojima re Hrvatima daje olakšica.

A bio je poslanicima u Beču posao mučan i težak, kako ističe i saborski zapisnik od toga dana. No našli su u tom svome teškom poslu lijepu i izdašnu pomoć kod bečkih dvorskih Isusovaca. To daje povod hrvatskim staležima i redovima, te iz zahvalnosti primaju naše hrvatske Isusovce u sabor kraljevine Hrvatske. O tome govori članak 3. u zapisniku rečenoga sabora od 22. lipnja 1693.:

> Gospoda su staleži i redovi iz izvještaja gospode poslanika kraljevine, a i s drugih strana razumjeli, da su prečasnii dvorski oci iz Družbe Isusove u općem poslu kraljevine iskreno, spretno i naporno pomagali i kod Njegova presvetoga Veličanstva i kod visokih vlasti i kod ministara uzvišenoga dvora. I gospoda staleži i redovi u ime zahvalnosti primaju sami od sebe (motu proprio) u smislu članka posljednjega sabora požunskoga taj Sveti red u Svoju Sredinu i u Svoja prava. Pače određuju, da valja sadašnjega časnog oca rektora zagrebačkoga i njegove nasljednike pismeno pozvati u sabore kraljevine (Prothocolla congregationum regni, knjiga IV. str. 49. u zagrebačkom drž. arhivu).

Prvi puta dolaze rektori zagrebačkoga i varaždinskoga isusovačkoga kolegija u sabor kraljevine Hrvatske, što je držan u Zagrebu 11. veljače 1697., te hrvatski staleži i redovi i tom zgodom ističu svoju naklonjenost Družbi Isusovoj, određuju im mjesto u saboru i utvrđuju neke pojedinosti o njihovu pravu glasa. Saborski se članak, što o tome govori, počinje ovako; »*Da gospoda staleži i redovi i ovom prilikom uzmognu posvjedočiti naklonjenost, što ih snažno veže sa svetim redom Družbe Isusove, to oni velečasnim očima rektorima kolegija zagrebačkoga i varaždinskoga daju kod svoga saborskoga siola mjesto iza ostalih muževa crkvenoga i redovničkoga staleža.*« (L. c. str. 215. s.)